Дядьку лікар, мені вже не буде боляче? Мама кажуть, що я терпляча. Бо я не мала дівчинка,— мені майже виповнилось уже дванадцять років. А мама сидять у коридорі, еге ж? От бачите, мені не можна голосно стогнати...

Це — воєнний лазарет, товаришу лікар? Я весь час буду лежати на справжньому великому ліжку, як червоноармієць? Ні, мені зовсім не боляче. Я трошечки заплющу очі, можна?

Тепер витріть мені, будь ласка, обличчя. Це не сльози. Сльози завжди бувають солоні. Чого це я так багато розмовляю? Ви мені щось укололи, еге ж? А нащо? Наша вчителька Ганна Семенівна завжди каже: "Феня Кравченко, не подавай дурних запитань у класі!"

Я дуже люблю малювати. Мені мама обіцяли фарби подарувати, акварель називається. Це — коли щіточкою треба малювати. Мама кажуть: "Кінчай,

Феню, школу—будеш гарним бригадиром". Моя мама самі бригадир у колгоспі. А я кажу: "Потрібні мені ваші бригадири,— мені малювати хочеться". Мама кажуть: "Всі малювати не підуть, не дурій, Феню!" А я кажу: "Як не пустите малювати, на зло вам умру".

А тата нашого вбито на фінській війні, я — сирота вважаюсь, мама й почнуть гніватись. І кажуть, що посадять мене в кропиву. Та я не боюсь кропиви. Це мама — в жарт. У нас за хатою ніяка кропива не росте, тільки квіти. Різні-прерізні квіти.

Я вмію вінки плести. Мене ніхто не вчив, я сама вивчилась, мама кажуть, що це від бабуні перейшло. А як воно переходило, ніхто й не помітив. Я на всіх дівчат вінки плету. Вони в моїх вінках ходять — і на весілля, і до кіно, і на танці...

Гляньте, це мій останній вінок. Із зеленої пшениці. Он він де висить... Ні, це не вінок, мені здалося. Щось зелене висить на стіні, я подумала, що це мій вінок. У мене голова крутиться, ось чого я помилилась. А очі в мене добрі, я дуже далеко в степу бачу.

Ми втрьох були. Я, Саня і хлопець Сашко-маленький. Сашко-великий у нас тракторист, Сашко-маленький в одному класі зі мною... Ми день і ніч стерегли. На голови понадівали вінки з пшениці, колосся високе, дуже красиво. Ніхто нас нізащо не помітить, а ми — всіх. Де який диверсант з’явиться, чи шпигун, чи парашутист — всіх побачимо.

І ось ми сиділи. Сонечко було надвечір, а цвіркунці тюрлюнчать, цигикають, павутинка пливе, колосся хилитається, навкруги степ, ні душі. Так і кортить все намалювати. Сашко-маленький каже: "Дурно, дівчата, сидимо,— ніхто до нас не долетить ніколи". А я йому кажу: "Ми тебе не тримаємо за чуба, можеш іти, справа добровільна". Та він, звичайно, зостався, він любить поспорити.

Тоді раптом щось зашуміло. Ми дивимось. Вилетів з-за лісу літак, наче зупинився в повітрі, потім з нього скочило троє людей. Двоє чоловіків і одна наче жінка. Скочили і повисли на парашутах. Погойдались, погойдались, як ляльки, а потім посідали на землю. Літак полетів. Знову тиша-тиша. Наче нічого не трапилось.

Сашко-маленький як заплаче: "Ой Фенечко, голубочко, мені страшно!" — "Дурень,— кажу,— це ж тільки війна! Ти краще біжи дорогою, а Саня побіжить навпрошки. Скажете, що вони вже тут..."

Енкаведе потім мені говорив, що я не мала права сама лишатися. А як же я могла піти? їх би не знайшли без мене... Ганна Семенівна завжди нам в класі читала, як треба затримувати ворогів...

Раптом я побачила, що по дорозі йдуть два міліціонери і ведуть якусь жінку. Я дуже зраділа і вискочила назустріч. Я думала, що це вже

спіймали парашутистку. Та я зробила помилку. Мені не треба було вискакувати.

А тоді жінка мене помітила: "Здрастуй, будь ласка, дівчинко,— я тобі несу цукерку". У міліціонерів очі були страшні, і один з них кульгав. Тоді я подякувала за цукерку. "Парашутистів бачила?" — спитав кульгавий. Я зрозуміла, як треба одповідати, і мовчала.

Жінка сказала: "Ця маленька дикунка,— я буду її приголубити". Я почула в неї під блузкою якісь залізні речі. Потім вона ще сказала: "Ти бачила, мила дівчинко, скакати з самольота різні люди?"

"Ні, тьотю, я нічого не бачила, я сиділа і плела вінок".

Тоді кульгавий схопив мене за волосся: "Брешеш, брудна свиня! Ти бачила!"

Я навмисне заплакала, щоб вони мене не мучили. Я ж бо зразу пізнала, що вони фашистські шпигуни,— від них навіть пахло по-чужому. І цукерку вони мені дали не нашу, я не їла, щоб не отруїтися.

Я сказала: "Як вам не соромно. Радянський міліціонер не повинен кричати на дітей".

Жінка сказала: "Спокійно, Руді, ця маленька дівчинка злякалася".

Але я не маленька і зовсім не злякалася. Я хотіла,— нехай мине більше часу, і вони не встигнуть далеко зайти.

Я спитала: "Дядьку міліціонер, звідки ви йдете?"

Міліціонер відповів: "Ми з другого району".

Я сказала: "Одразу видко, що ви всі з другого району". Жінка спитала: "А чому?"

Я сказала: "У вас дуже чисті ноги".

Жінка відповіла: "У нас дуже люблять чистоту і порядок".

Я сказала: "Ви часто витираєте в дорозі пил з черевиків, так?"

Жінка відповіла: "Так".

Я сказала: "І чистите щіткою?"

Жінка відповіла: "Так". Потім розсердилась: "Якою щіткою?"

Я сказала: "Дуже багато пилу на дорозі, а у вас у всіх ноги чисті,— чого це так?"

Міліціонер став кричать: "Ти зовсім дурна дівка!"

Я сказала: "Так".

Жінка спитала: "Дорога на станцію?"

Я сказала: "У нас багато станцій. Якої вам треба? У нас є машинно-тракторна станція, потім є меліоративна станція, потім — дослідна станція, потім протималярійна станція,— якої вам треба?"

Жінка відповіла: "Залізниця. І не роби, дівчинко, багато говорити,— нас немає часу..."

Я сказала: "Ідіть просто й просто, повернете праворуч через село..."

Міліціонер не хотів слухати: "Іншу дорогу!"

Я сказала: "Можна іншою дорогою. Повернете ліворуч, пройдете лісок, потім — повз військовий табір і просто..."

Та їм і ця дорога не сподобалась. Вони не знали, що там ніякого табору нема, це я все навмисне вигадала.

Жінка спитала: "Де твій папа?"

Я сказала: "Батька немає".

Жінка спитала: "Заарештовано?"

Я сказала: "А коли справді?"

Вони тоді зраділи: "Веди нас до мами, у нас є од тата лист".

Я спитала: "А як наше прізвище?"

Вони сказали: "Мовчи, будь ласка".

Я сказала: "Добре, я вас поведу до мами. Тільки треба пізніше, коли стемніє, щоб ніхто не бачив, правда?"

Міліціонер сказав: "Ти розумна дівка!"

Я сказала: "Так".

Жінка сказала: "Ми тобі не зробимо погано".

Я сказала: "А ви, значить, зовсім не міліція,— тільки форма міліцейська, так?"

Вони всі дуже розсердились, а я знову почала навмисне плакати, щоб вони ні про що не здогадалися. В цей час я побачила далеко машину, і стала їм показувати зовсім в інший бік. "Дивіться, дивіться!. Хтось їде!" Вони метнулись геть від дороги і потягли мене за собою. Всі троє лягли в пшениці і мене поклали поруч. Я лежу собі в вінку, і мені отоді вперше стало дуже страшно.

Вони повитягали револьвери і щось поміж себе сказали не по-нашому.

Я почула, як близько проїздить машина, і одразу ж високо підкинула вгору мій вінок. Жінка тоді схопила мене за горлянку і затулила рота.

Та мій вінок все одно побачили. Наші зіскочили з машини і кинулись туди, де впав вінок. Жінка хотіла вистрелити в наших, та я вдарила її по руці, і вона вистрелила вгору. А кульгавий вистрелив у мене...

Мені зовсім не боляче, дядьку лікар. Я себе почуваю дуже добре. Це мама в коридорі сидять і плачуть. А чого? У нас же війна з фашистами, і я зовсім не маленька дівчинка, правда?